

Tzv. Tkadleček

(3) Ját jsem tkadlec učeným řádem, bez dřívie, bez rámu a bez železa tkáti uměji. Člunek můj, jímžto osnuji, jest z ptačie vlny; přieze má z rozličných zvířat oděvu jest. Rosa, jenž rolí mů skropuje, nenie obecná voda, ani sama o sobě, ale jest s obecnú vodú smiešena, jížto v svú potřebu jednak nahoru, jednak dolův i sem i tam krópěje podávám. A jsem z české země hlavú a nohama odevšad. Jméno mé pravé jest zbito a otkáno z osmi slov abecedních, k němuž sem vydán a vysazen. Slovo prvnie mého jména na počátku jest z abecedy XI., a potom jest XX. a potom IV., a po těch všech jest opět XX., a po něm deváté, a poslednie slovo jest desáté. (...)

(4) ...sme nynie nedávno v Hradci na Labi, v tom ohrazeném městě v Čechách, mocí svú a úřadem svým dvě mladých lidí sobě na letech jako rovných, jenž spolu od několika let jsú dobře a početně byli, rozdělili a ruozno rozlúčili naší mocí, a netoliko je rozlúčili, ale je s obú stranú do jich obú smrti nesjednati mieníme. Jméno jejie bylo z prvnie z abecedy na špici jako posazeno, jenž vuodce jest všech jiných slov a najokrášlenějšíe jiných slov. Druhé slovo jest bylo k třetímu slovu jeho podobné, jenž bylo v tom, s nímžto sme ji rozlúčili. Třetí slovo jejie bylo jeho prvnie. Čtvrté bylo jeho páté, jejie páté bylo z abecedy třetie. Šesté bylo XXIII. Sedmé bylo jeho poslednie, a jejieho jména slovo poslednie bylo podobné ku prvniemu.

Tot' jsú ta jejich jména, takto jsú otkána. A to se jest stalo ot nás léta toho před shořením toho města snad jako třetí měsíc, potom od stvoření světa počítajíce pět tisíc let a potom léta stého a šedesátého sedmého, o němž ona oba vieta, kdy, kterak a proč jsú rozlúčení.

Onat' jest byla postavú svú panna; přijmie jejie bylo jest Pernikářka, jenž sme jie byli sami dali jméno to, ne proto, by jí byla, ale proto, co jest kdy, kde a komu promluviti chtěla, že jest slovo to, jenž z úst vypustila, dobře a vice nežli dobře na své myslí sem i tam převálela, sem i tam jím vrhla, nežli je vypustila. Než topička jest byla na kniežeciem dvoře, pec jest skrytě mnohým tajnú milostí páčila i mnohé svú osobú zamucovala i mnohé jest také podlé světa těšila; tot' jest dielo jejie tajné a skryté v ty časy bylo před mnohými obecnými lidmi. Jménot' jest jměla křesťanské, nad obecné lidi ctnosti dobré měla. (...)

(14) ... Myt' sme posel božie ruky, ke všem protivným kusuom brzký jednatel. Myt' sme bič ohbitý a hólka a kyjík všeho stvoření Stvořitele. Myt' sme senosečec tupú a pilkovatú kosú všech luk, všech trávníkóv, tak zavadlýh jakožto mladistvýh. Naše poselstvie, jenž je dějem, nikda darmo nenie. Myt' sme bičik, jehož švih prudce mrščí a po něm velmi svědí, jehož žádného časem neminem. Myt' sme ta hólka, ješto' se o žádného nikda nepřerazi a o žádného se nikdy neohne ani se zlámá, avšak žádný se jí ujistiti nemóž; kto se jí podepře, žádnému shola za nic neslibujem. Myt' sme ten senosečec, jehožto kosa jest pilkovaná sem i tam, avšak se nikdy vice nezutupí, ni kamenem tvrdé myslí ni měkkú hrudú dobré řečí ni pieskem mnoho smyslův ni kořením trávním mnoho chytrostí. Myt' sme rataj a zahradník rozličných ščepóv jedny z druhých přesazujem. Myt' činíme, jako ty, Tkadlečku, činíš. Naše brdo ke všem lidem připraveno jest; všechno, což jest na světě, to my svú mocí snošujem a zosnujem, žádných podstat nepotřebujem, nic se na tenkú přiezi netiežiem, nic se na barvy neptámy; tak nám biela jako černá, tak nám černá jako blankytná, tak nám zelená jako šerá, tak nám žlutá jako plavá; nic sobě i lidí jedné barvy jako druhé nevážímy. Anebo což se znamenají jich okrášlení? Když je mocí svého protivenstvie sečem, tuť my nic neminem, nač se oddáme. Tuť fiola své moci před námi neskryje svú rozkošnú barvú všie ustavičnosti. Tuť lilium krású svú a bělostí před námi neuteče svú dobrou nadějí. Tu ruoze červená svú šarlatnú barvú v hořící milosti nám se neopne, tuť dětelík, ni břechťan, ni chvojka, ni barvínek, jenž jest všie počaté milosti vuodce, nám se neskryje. Tuť ruoze polská svú brunátnú barvú všeho tajemstvie utéci se nám nemuož. Tuť vymyšlená a kradená barva šerá z mnohých složená svú vysokú myslí nad se nám se nevyzdvihuje. Tuť blankytný charpený nebo čakankový květ svú zlu nadějí nebli svú dokonalostí nám se neprotiví. Tuť také pléška svú miezhú, svú žlutú barvú, jenž na haně vydána jest, proti nám nezišče.

Hleď a znamenaj, Tkadlečku: Římené, velitci a múdří lidé, a jiní rozliční mistři pohanščí, tiť sú nás lépe poznali nežli ty, a zvláště mudřec pohan Aristotileš. Aj, tázals' nás, kto sme my; již to slyšíš, kto sme my. A potoms' tázal, co sme my. Slyšals' tehda, Tkadlečku: my sme nic a smy nětco. Tak sme nic, neb sme ani živi ani mrtvi, ani tělo máme ani kterou podstatu tělesnú, ani máme byt, ani máme duchu, ani sme k vidění způsobeni, ani k omakání, ani k držení zjednání, aniž jíme, aniž pijeme, aniž spieme, aniž odpočíváme, aniž kdy ustanem. (...)

Lit.: Šimek, F. (ed.): Tkadleček. Praha 1974.